

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Miluše Doškové ve věci žalobce M. M., zastoupeného advokátem JUDr. Igorem Krajčíkem se sídlem Horní Lipová 271, 790 63 Lipová lázně 3, proti žalovanému Ministerstvu průmyslu a obchodu se sídlem Na Františku 32, 110 15 Praha 1, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 12. 2001, č. j. 55925/01/4110,

takto:

I. Žaloba **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“), kterým MPO potvrdil rozhodnutí Okresního úřadu Jeseník – živnostenského úřadu ze dne 6. 11. 2001, č. j. 4314/01 ROŽÚ/Spr.114, 119/Da. Okresní úřad Jeseník citovaným rozhodnutím zrušil živnostenské oprávnění žalobce s předmětem podnikání „Silniční motorová doprava nákladní“ a živnostenské oprávnění s předmětem podnikání „Opravy karosérií“.

Podstata žalobních námitek spočívá v tvrzení, že prý nelze směšovat dva nezávislé instituty – získat živnost a udržet si živnost. Žalobce uvádí, že sice byl rozsudkem Okresního soudu v Jeseníku sp. zn. 2 T 191/2000 uznán vinným a odsouzen pro trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby dle § 148 odst. 3 písm. c) trestního zákona k trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců, podmíněně odloženému na zkušební dobu 4 let; nicméně podstata předmětné trestné činnosti prý spočívala v tom, že žalobce do daňového přiznání nezahrnul některé příjmy pouze proto, aby získané peníze použil na odstranění škod způsobených povodní v roce 1997. Žalobce namítá, že podle novely zákona č. 455/1991 Sb.,

o živnostenském podnikání (dále jen „živnostenský zákon“) se odnětí živnosti váže na nepodmíněný trest odnětí svobody za úmyslný trestný čin nepřesahující jeden rok odnětí svobody a na nedbalostní trestné činy s nepodmíněným odsouzením. Žalobce se domnívá, že když byl odsouzen k trestu podmíněnému a soud nevyslovil zákaz činnosti (toliko povinnost nahradit škodu), je správním rozhodnutím o zrušení živnostenského oprávnění trestán dvakrát za stejný skutek, což považuje za protiústavní. Žalobce konečně uvádí, že předmětné trestné činnosti se dopustil již v roce 1998, nicméně od té doby dva a půl roku podnikal bez dalšího potrestání či obvinění.

Ze všech shora uvedených důvodů navrhuje žalobce napadené rozhodnutí zrušit a zároveň navrhuje odložit vykonatelnost tohoto rozhodnutí a citovaného rozhodnutí předcházejícího, a to do 31. 3. 2002.

Žalované MPO ve vyjádření k žalobě především uvádí, že žalobce v důsledku pravomocného odsouzení za trestný čin ztratil jednu ze všeobecných podmínek provozování živnosti – bezúhonnost [§ 6 odst. 1 písm. c) živnostenského zákona]. MPO tvrdí, že trestný čin žalobce je nutno kvalifikovat jako úmyslný trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s podnikáním, přičemž příčinnou souvislost spatřuje v tom, že trestného činu se žalobce dopustil jako fyzická osoba podnikající v režimu živnostenského zákona tím, že za zdaňovací období let 1996 - 1998 nepřiznal při podání daňových přiznání příjmy ze 4 prodejů vozidel, nebo je zahrnul v nižší výši, takže zkrátil daň z přidané hodnoty o 222 632,70 Kč a daň z příjmů fyzických osob o 106678 Kč. Jelikož řádné placení daní patří k základním povinnostem podnikatelů, je prý souvislost skutkové podstaty předmětného trestného činu s podnikáním nepochybná. Žalobní námitky jsou údajně stejné jako námitky uplatněné v předchozím řízení a MPO upozorňuje na ustanovení § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona a konstatuje, že napadené rozhodnutí nesměřuje k zákazu činnosti žalobce, nýbrž k omezení jeho podnikání.

Proto MPO považuje žalobu za neopodstatněnou.

Protože věc nebyla Vrchním soudem v Praze skončena do 31. 12. 2002, byla dle ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“), postoupena Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního soudního řádu správního – tedy v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalované MPO v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

V souzené věci z předloženého správního spisu vyplývá, že Okresní úřad Jeseník – živnostenský úřad rozhodnutím ze dne 6. 11. 2001, č. j. 4314/01 ROŽÚ/Spr.114, 119/Da, zrušil shora označená živnostenská oprávnění žalobce, a to z toho důvodu, že žalobce byl citovaným pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Jeseníku shledán vinným ze spáchání trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby, a proto na něj nebylo možno nahlížet jako na osobu bezúhonnou. Správní orgán I. stupně proto aplikoval ustanovení § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona a vycházel z toho, že zákon stanoví souvislost skutkové podstaty trestného činu s podnikáním obecně, nikoliv pouze s konkrétním předmětem podnikání. Protože okresní úřad dospěl k závěru, že v daném případě tato souvislost byla dána, rozhodl shora uvedeným způsobem a jeho rozhodnutí napadeným rozhodnutím potvrdilo žalované MPO, když především uvedlo, že řádné placení daní patří

k základním povinnostem podnikatelů a že se nelze ztotožnit ani s tvrzením žalobce o dvojím potrestání, když zrušení živnostenského oprávnění není trestem, nýbrž toliko projevem nesouhlasu státu s podnikáním žalobce z důvodu ztráty jeho bezúhonnosti.

Při posuzování důvodnosti podané žaloby vycházel Nejvyšší správní soud především z dikce ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) živnostenského zákona, podle něhož mezi všeobecné podmínky provozování živnosti fyzickými osobami patří rovněž bezúhonnost, pokud tento zákon nestanoví jinak. Nejvyšší správní soud v této souvislosti – v obecné rovině - konstatuje, že pojem „bezúhonnosti“ je v právním řádu České republiky obsažen v řadě právních předpisů a jeho interpretace proto musí být konformní s účelem, sledovaným těmito právními předpisy (k tomu blíže viz např. nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 366/98, in: *Sbírka nálezů a usnesení*, sv. 14, str. 99 a násl.). Legální vymezení bezúhonné osoby relevantní pro daný případ obsahuje odst. 2 citovaného ustanovení, který stanoví, že za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen (a) pro trestný čin spáchaný úmyslně k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání alespoň jednoho roku; (b) pro trestný čin spáchaný úmyslně, jehož skutková podstata souvisí s podnikáním a na který se nevztahuje písmeno a); nebo (c) pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání.

V souzené věci bylo zjištěno (viz rekapitulační část tohoto rozsudku), že žalobce byl pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu dle ustanovení § 148 odst. 3 písm. c) trestního zákona k trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců, podmíněně odloženému na zkušební dobu 4 let. Je tedy zřejmé, že v daném případě byla naplněna formální podmínka aplikace ustanovení § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona (existence pravomocného rozsudku odsuzujícího žalobce za spáchání úmyslného trestného činu) a že proto úkolem správních orgánů bylo především posoudit, zda případ žalobce spadá pod kautelu citovaného ustanovení též ve smyslu materiálním, tj. zjistit, zda podstata předmětného trestného činu souvisela s podnikatelskou činností žalobce.

Ani v tomto směru však Nejvyšší správní soud neshledal v napadeném rozhodnutí MPO ani v rozhodnutí jemu předcházejícím protizákonné pochybení. Nejvyšší správní soud se totiž ztotožňuje s právním názorem správních orgánů v tom smyslu, že řádné placení daní patří k základním povinnostem podnikatelů, přičemž v souzené věci je bezprostřední vztah mezi trestnou činností žalobce a jeho podnikáním dán zejména tím, že do daňových přiznání nezahrnul některé příjmy, dosažené právě v souvislosti s výkonem své podnikatelské činnosti. Přestože tedy Nejvyšší správní soud zcela nesdílí názor správního orgánu I. stupně (obsažený v odůvodnění citovaného rozhodnutí), dle něhož z ustanovení § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona vyplývá souvislost skutkové podstaty trestného činu s podnikáním obecně a nikoliv pouze s konkrétním předmětem podnikání, je zřejmé, že v této konkrétní věci byla souvislost mezi podnikatelskou činností žalobce a spáchaným trestným činem prokázána dostatečně konkrétně, že v rozhodnutích správních orgánů nelze spatřovat znaky libovůle a že proto správní orgány citovaná ustanovení aplikovaly správně.

Žalobce se mýlí v tom, když – v případě podmínky bezúhonnosti - nesprávně odlišuje podmínku nutnou pro získání živnosti od podmínky nezbytné pro její udržení, což by ve svém důsledku mohlo vést k výkladu, že podmínka bezúhonnosti musí být splněna pouze v okamžiku získání živnosti, nikoliv však již při jejím dalším provozování. Tento způsob

interpretace podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nemůže obstát, a to ani gramatickou, systematickou či teleologickou metodou výkladu. Je totiž zřejmé, že splnění podmínky bezúhonnosti ve shora uvedeném smyslu je nutno splňovat po celou dobu trvání živnosti, nikoliv pouze v jejím začátku. Proto také živnostenský zákon bezúhonnost zařazuje mezi všeobecné podmínky provozování živnosti, nikoliv mezi podmínky nutné toliko pro její získání (gramatický výklad). Rovněž ze systematického začlenění ustanovení § 6 do části první zákona „Všeobecná ustanovení“ je zřejmý úmysl zákonodárce vymezit bezúhonnost jako podmínku provozování a nikoliv toliko jako podmínku získání živnosti. Konečně z teleologického hlediska, které se ptá po účelu předmětné právní normy, je v daném případě nutné chápat splnění podmínky bezúhonnosti vzhledem ke sledovanému účelu, kterým je nesporně zájem společnosti a státu na tom, aby konkrétní živnost vykonávaly osoby, u nichž lze spravedlivě očekávat seriózní a odpovědný přístup k této činnosti. Podmínku bezúhonnosti je tak nutno chápat jako určitý ochranný prostředek, kterým se stát brání proti živnostenskému podnikání těch osob, u nichž se lze důvodně obávat, že touto svojí činností budou poškozovat zájmy jedinců i společnosti. Rovněž z tohoto hlediska je proto nedůvodná i námitka žalobce o údajném dvojím postihu za jeho protiprávní chování.

Ze všech shora uvedených důvodů proto dospívá Nejvyšší správní soud k závěru, že žalované MPO rozhodlo na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu a jeho rozhodnutí odpovídá zákonu. Proto Nejvyšší správní soud žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

S ohledem na časový okamžik, ke kterému Nejvyšší správní soud převzal k projednání a rozhodnutí tuto věc, samostatně nerozhodl o návrhu na odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí, neboť by to bylo zjevně neúčelné.

Žalobce, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému MPO náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. 8. 2003

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu